

Udgivet 04.03.2024

Kend dit frøkrudt

Sædskifte, mekanisk ukrudtsbekæmpelse og biologiske træk som overvintring, rodtype, frøproduktion, fremspiring og spiringsdybde er forhold, du kan tage med i overvejelserne, når du lægger strategi for forebyggelse og bekæmpelse af frøkrudt.

Af Lars Egelund Olsen

Frøkrudt kan være et stort problem i økologiske marker, og du skal vælge en strategi for forebyggelse og bekæmpelse, der tager højde for ukrudtsbestanden på din bedrift.

Strategier for forebyggelse og bekæmpelse af frøkrudt kan tage udgangspunkt i:

- Livscyklus og sædskifte. Frøkrudt kan være sommer- og/eller vinterenårigt, hvilket betyder, at planterne spirer frem forår, efterår eller på begge tidspunkter og på den måde følger afgrødernes vækst. Sædskiftet kan planlægges, så der er en vekslen mellem vår- og vintersæd, sådan at arterne forhindres i at opformeres uhæmmet.
- Rodtype. Arter med en kraftig pælerod kan være et større problem at bekæmpe mekanisk, fordi de kraftige rødder fæstner planten solidt i jorden.
- Frøproduktion og -levetid. Nogle arter kan producere op til 20.000-40.000 frø pr. plante. Hvis frøene tilmed har en lang levetid i jorden, er det vigtigt at minimere antallet af frø, som ender i jordens frøpulje.
- Spiredybde. De fleste arter spirer fra en dybde på højst 5-6 cm. Dette har betydning for, hvor dybt du skal blindharve. Ofte blindharves i en dybde på 2 cm, men det rammer ikke nødvendigvis alle arter.

Blindharvning og til dels ukrudtsharvning og radrensning har god effekt på de fleste arter. Derfor bør du altid gennemføre mindst een blindharvning, hvis du har store problemer med frøkrudt.

Blindharvning er en billig og effektiv ukrudtsbekæmpelse, når det udføres rigtigt. Ved blindharvning 3-6 dage efter såning rammes ukrudtet med stor effekt lige inden, det spirer frem. På dette tidspunkt er de små ukrudtsspirer meget følsomme over for mekanisk påvirkning. Det næstbedste er at ramme ukrudtet på kimbladsstadiet, og en begrænset effekt opnås, når ukrudtet får løvblade.

Udvalgte arters biologi

Biologiske egenskaber som overvintring, rodtype, frøproduktion, fremspiring og spiringsdybde er forhold, du kan tage med i overvejelserne, når du lægger strategi for forebyggelse og bekæmpelse af frøkrudt.

Agerkål og agersennep

Begge er olieplanter, og de olieholdige frø har en levetid i jorden på op til 100 år. Med en frøproduktion på op til 20.000 frø pr. plante er det vigtigt at undgå frøspredning og dermed opformering i marken. Begge arter er sommerannuelle og fremmes derfor, når man dyrker meget vårsæd.

Kamille

En anden aggressiv art, som har stor frøproduktion og kan udvikle kraftige planter. Med en frøproduktion på op til 34.000 frø pr. plante og en livscyklus, hvor frøene kan spire både forår og efterår, er kamille svær at kontrollere med sædskiftet.

Hanekro og pileurter

Hanekro og pileurter - herunder bleg pileurt, ferskenpileurt og snerlepileurt, er alle sommerannuelle og har en lang fremspiringsperiode fra marts til september. Dyrkning af vintersæd i sædskiftet vil kunne reducere forekomsten, fordi disse arter da ikke får mulighed for fremspiring og frøsætning.

Hvidmelet gåsefod

En stor plante med kraftig rod. Den kan danne op til 20.000 frø pr. plante, som kan opretholde spireevne i op til 10 år, og som er i stand til at spire frem og trives under tørre forhold. Den lange fremspiringsperiode fra marts til august betyder, at selvom planten er følsom over for blindharvning, kan fremspiring forekomme så sent, at den ikke rammes.

Burresnerre og kornblomst

Begge arter er tabsvoldende, og især burresnerre er generende for høsten. Begge producerer en moderat mængde frø uden speciel lang levetid i jorden. Fælles er, at de er både sommer- og vinterannuelle, og dette besværliggør bekæmpelse selv med et vekslende sædskifte. Der er en lille effekt af blindharvning og ingen effekt af ukrudtsharvning.

Gulurt

En aggressiv art med stor frøproduktion og kraftige planter. Planten vokser hurtigt på især sandede jorde og opformerer ved dyrkning af vårsæd. Gulurt kan kontrolleres med vintersæd, specielt vinterrug, i sædskiftet og flerårigt kløvergræs. Man kan opnå effekt af mekanisk bekæmpelse, hvis den udføres, inden planterne bliver for store og kraftige.

Skematisk oversigt over frøukrudts biologi (pdf) (/media/trjdnwzd/32_froeukrudt_kamn.pdf)

Foto: Sidsel Birkelund Schmidt

Gulurt med de første løvblade. Arten volder stort besvær i vårsæd og hæmmes i et sædskifte med vintersæd.

For mere information

Lars Egelund Olsen

Specialkonsulent

Ukrudt, gødskning, salgsafgrøder

+45 40 62 25 65

lols@icoel.dk